

NÂNG CAO HIỆU QUẢ MÔ HÌNH ĐÀO TẠO NGHỀ CHO LAO ĐỘNG NÔNG THÔN GẮN VỚI DOANH NGHIỆP GÓP PHẦN XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NINH BÌNH ĐẾN 2020

ThS. Tô Lan Phương

Trường Đại học Kinh tế - Đại học Quốc gia Hà Nội

Thực hiện đề án đào tạo nghề cho lao động nông thôn theo đề án chung của Chính Phủ, tỉnh Ninh Bình đã cụ thể hóa thành đề án 10/ĐA-UBND về “Đào tạo nghề tỉnh Ninh Bình đến năm 2020” đã được HĐND tỉnh thông qua tại Nghị quyết số 35/NQ-HĐND ngày 24/12/2010 đồng thời ban hành nhiều văn bản hướng dẫn hoạt động này. Trong giai đoạn 2010-2015, việc đào tạo nghề cho lao động nông thôn trên địa bàn tỉnh Ninh Bình hiện đã khá tốt về mặt số lượng, tuy nhiên, hiệu quả gắn với việc làm và doanh nghiệp vẫn là chỉ tiêu còn yếu. Để tăng cường hiệu quả cho hoạt động của hoạt động dạy nghề và gắn kết hơn với doanh nghiệp, giúp cho các cá nhân có tinh thần khởi nghiệp có thể bắt đầu khởi nghiệp trên cơ sở nguồn lực sẵn có, năng lực cá nhân của họ đồng thời đáp ứng được nhu cầu thay đổi của chuyển dịch kinh tế và xây dựng nông thôn mới ở các địa phương, Sở KHCN tỉnh Ninh Bình đã giao cho Trường Đại học Kinh tế - ĐHQGHN nghiên cứu đề tài: “*Nâng cao hiệu quả mô hình đào tạo nghề cho lao động nông thôn gắn với doanh nghiệp góp phần xây dựng nông thôn mới trên địa bàn tỉnh Ninh Bình đến 2020*”

Đề tài tiếp cận gắn đào tạo nghề cho lao động nông thôn gắn với các bên có liên quan. Cách tiếp cận đa

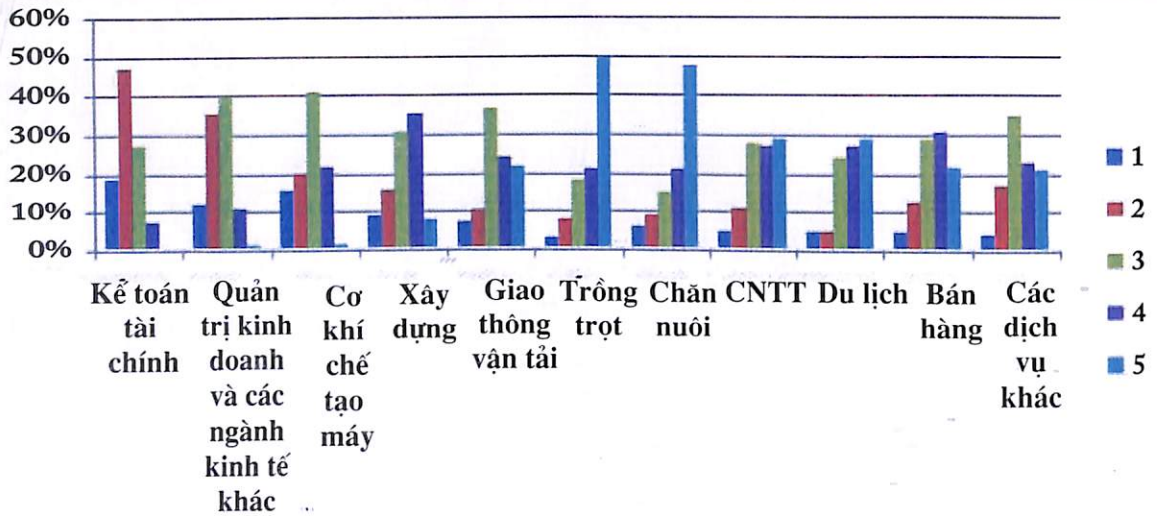
chiều này giúp nhóm nghiên cứu có được nguồn thông tin đa dạng phục vụ cho các phân tích, đánh giá. Để có thể đánh giá một cách khách quan và đầy đủ nhất về chất lượng đào tạo nghề cho lao động nông thôn, nhóm nghiên cứu đã tiến hành khảo sát 200 doanh nghiệp đang hoạt động trên địa bàn tỉnh Ninh Bình, 400 người lao động nông thôn và 200 người lao động trong các doanh nghiệp tại tỉnh Ninh Bình, tiến hành phỏng vấn sâu cán bộ quản lý nhà nước liên quan tới lĩnh vực đào tạo nghề và cán bộ giảng viên thuộc các cơ sở đào tạo nghề trên địa bàn tỉnh Ninh Bình về thông tin liên quan đến thực trạng đào tạo nghề cho lao động nông thôn gắn với doanh nghiệp.

Thực hiện đánh giá đa chiều về thực trạng đào tạo nghề cho lao động nông thôn tỉnh Ninh Bình, nhóm nghiên cứu đã khảo sát với mức độ đánh giá từ thấp đến cao (theo thang đo 5 điểm) trên các vấn đề như cơ sở chất lượng phục vụ đào tạo, cơ sở vật chất hỗ trợ học viên (kí túc xá, nhà ăn, ...), danh mục nghề đào tạo có phù hợp hay không, chương trình đào tạo, tính thực hành trong đào tạo, chất lượng giáo viên, năng lực làm việc của học viên sau khi tốt nghiệp, sự phối hợp của các doanh nghiệp trong đào tạo, trong giới thiệu việc làm.

Kết quả quan sát cho thấy danh mục các nghề mà doanh nghiệp mong muốn các cơ sở dạy nghề địa phương ưu tiên đào tạo cũng như mức độ quan trọng

của các nghề, các ngành được ưu tiên mà các doanh nghiệp lựa chọn. Xếp thứ nhất là kế toán tài chính (93% trên mức 3), tiếp theo là quản trị kinh doanh và các ngành kinh tế khác (88% trên mức 3) và đứng thứ 3 là cơ khí chế tạo máy (67% trên mức 3). Các ngành nghề như du lịch, công

các doanh nghiệp trong giới thiệu việc làm” và “năng lực làm việc của học viên sau tốt nghiệp” với 94% sự đồng ý. Bên cạnh đó, cũng được đánh giá cao đó là “sự phối hợp của các doanh nghiệp trong đào tạo” với sự đồng ý từ 92 doanh nghiệp được khảo sát và “chương trình đào tạo”

Biểu đồ: Mức độ ưu tiên, quan trọng của các nghề đào tạo ngắn hạn

nghệ thông tin và dịch vụ khác cũng đã được quan tâm đúng mức và đang trên đà tăng. Cùng với sự công nghiệp hóa và hiện đại hóa đang diễn ra hàng ngày tại tỉnh, các ngành nghề truyền thống như trồng trọt hay chăn nuôi đang có sự giảm đáng kể trong mức độ ưu tiên tuyển dụng của các doanh nghiệp do sự sụt giảm về diện tích đất dành cho nông nghiệp để nhường cho công nghiệp và các ngành nghề dịch vụ khác.

Theo kết quả khảo sát, các doanh nghiệp đều đưa ra mức độ trên mức trung bình đối với các hạng mục được hỏi, trong đó được đánh giá tốt nhất là 2 hạng mục “sự phối hợp của

với 91%. Bên cạnh đó, vì sự đầu tư chưa được đúng mức nên các cơ sở dạy nghề tại địa phương đang thiếu thốn về mặt cơ sở vật chất phục vụ đào tạo và hỗ trợ học viên. Vì thế, có đến hơn 20% số doanh nghiệp bày tỏ sự không hài lòng đối với việc thiếu thốn này.

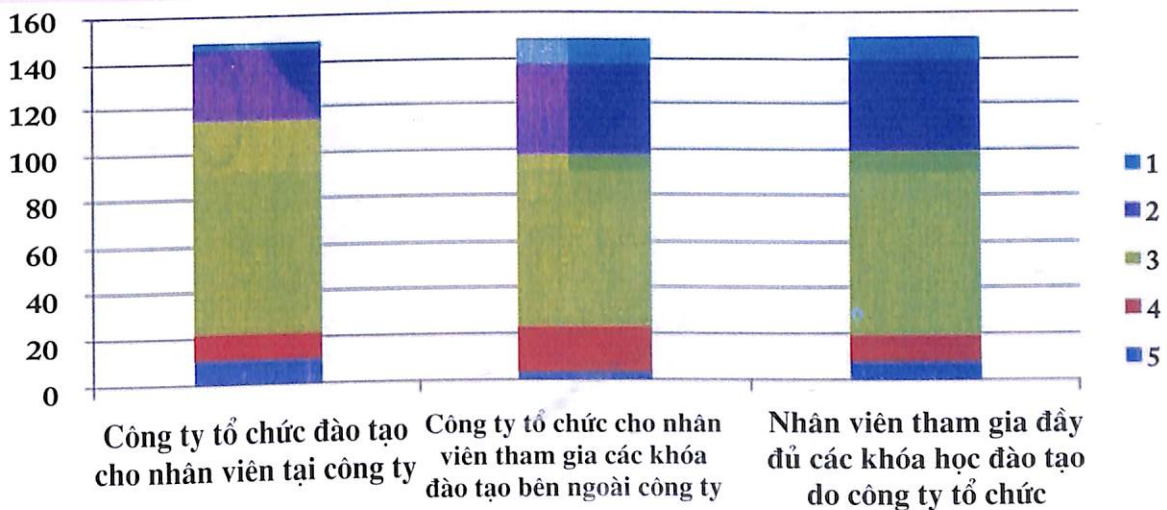
Cùng với đó, với 48 doanh nghiệp lựa chọn hình thức “cơ sở dạy nghề địa phương” là trung tâm đào tạo đối với người lao động cùng với sự đồng ý rất cao của các doanh nghiệp trong việc sẵn sàng tiếp nhận những người lao động thông qua đào tạo tại các trung tâm dạy nghề địa phương (67% sẵn sàng và 33% ưu tiên tuyển dụng), chúng ta đã thấy được một sự tiếp nhận cũng như đánh giá khá cao

của các doanh nghiệp đối với chất lượng đào tạo nghề tại các trung tâm này. Tuy nhiên, có tới 30% doanh nghiệp không sẵn sàng hợp tác với cơ sở dạy nghề địa phương trong việc đào tạo lại nhân viên, công nhân của doanh nghiệp; cũng có 30% doanh nghiệp đồng ý hợp tác nếu người lao động và doanh nghiệp cùng trả chi phí đào tạo.

Với việc khảo sát người lao động, kết quả khảo sát trên biểu đồ chỉ ra việc công ty, doanh nghiệp tổ chức đào tạo cho nhân viên trong nội bộ hoặc tham gia các khóa đào tạo bên ngoài công ty nhận được sự ủng hộ rất lớn của các nhân viên (84% số nhân viên được khảo sát), từ đó có thể

như khả năng chuyên môn để có thể tăng tiền lương hoặc sẽ kiếm được một công việc tốt hơn, vì thế nhu cầu cũng như quyết tâm học tập của các nhân viên là khá cao.

Khảo sát người lao động trong doanh nghiệp về sự cần thiết của các khóa đào tạo nghề này trong doanh nghiệp, có đến 127 người được phỏng vấn, chiếm 84,67% đồng ý đến hoàn toàn đồng ý rằng các khóa đào tạo này là cực kỳ cần thiết. Đánh giá về sự hiệu quả ở các khóa đào tạo nghề này, cũng có hơn 80% người được hỏi cho rằng các khóa đào tạo này là hiệu quả. Từ đó ta thấy được, các khóa đào tạo nghề trong doanh nghiệp đang được diễn ra tương đối hiệu quả, mang lại những hiệu ứng tích cực cho các lao động

Biểu đồ: Ý kiến nhân viên về các khóa đào tạo tại công ty

thấy được nhu cầu học tập từ phía các nhân viên trong công ty. Có 86,67% nhân viên được hỏi tham gia đầy đủ các khóa học đào tạo do công ty tổ chức. Do nhân viên đều có mong muốn được nâng cao tay nghề cũng

cũng như doanh nghiệp. Vì thế, có đến 86,67% số người lao động được hỏi cảm thấy hài lòng với các chương trình đào tạo này.

Trong số 400 người lao động nông thôn được phỏng vấn, có hơn 71% đã từng

tham gia khóa đào tạo nghề cho lao động nông thôn. Qua đó chúng ta thấy rằng, qua nhiều năm, đào tạo nghề cho lao động nông thôn đang ngày càng mở rộng và được rất nhiều người dân quan tâm, chú ý biết đến, từ đó tham gia vào các khóa đào tạo này.

Bên cạnh đó, khảo sát thêm những người đã từng tham gia khóa đào tạo cho lao động nông thôn để tìm hiểu rõ hơn về các khóa đào tạo này xem các khóa có đáp ứng được nhu cầu của người lao động nông thôn không. Tuy nhiên, trong số 71% người đã từng tham gia khóa đào tạo nghề này có 50% người cảm thấy khóa này đã đáp ứng được việc đào tạo kỹ năng phù hợp với công việc cho họ, đặc biệt có một số người cảm thấy rất hữu ích, tuy nhiên còn có 46,26% người được hỏi cảm thấy sau khi học khóa này đã không đáp ứng được công việc hiện tại của họ. Về kỹ năng được đào tạo, có đến 71% người đưa ra ý kiến phản hồi kỹ năng qua khóa này đáp ứng được công việc hiện, số còn lại cảm thấy là không hữu ích trong công việc hiện tại. Qua đó, chúng ta thấy được chất lượng của các khóa đào tạo nghề cho lao động nông thôn còn chưa được đảm bảo, chưa đáp ứng được nhu cầu của bà con nông dân, chương trình và danh mục nghề đào tạo thiếu sự phù hợp đối với yêu cầu.

Đề xuất quy trình triển khai kế hoạch đào tạo nghề

<p>(1) Cấp xã Có trách nhiệm khảo sát nhu cầu học nghề của lao động nông thôn, trên cơ sở định hướng phát triển kinh tế xã hội của địa phương và nhu cầu tuyển dụng của doanh nghiệp để xây dựng kế hoạch đào tạo nghề</p>	<p>(2) Phòng LĐTBXH Tổng hợp nhu cầu của các xã, phối hợp với các phòng chức năng của địa phương xây dựng kế hoạch dạy nghề cho lao động nông thôn của cấp huyện</p>	<p>(3) UBND cấp huyện Duyệt kế hoạch dạy nghề cho lao động nông thôn của cấp huyện</p>	<p>(4) Sở LĐTBXH Tổng hợp kế hoạch dạy nghề của các huyện, thị xã, phối hợp với Sở Kế hoạch và Đầu tư, Sở Tài chính, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn xây dựng kế hoạch</p>	<p>(5) UBND tỉnh Phê duyệt Kế hoạch</p>
---	---	---	--	--

Một số giải pháp nhằm tăng cường hiệu quả đào tạo nghề cho lao động nông thôn tỉnh Ninh Bình như sau:

1. Đẩy mạnh công tác định hướng cho lao động nông thôn chọn nghề học

phù hợp. Do tính đặc thù của từng địa bàn, việc đánh giá nhu cầu đào tạo cần được thực hiện sát với nhu cầu thực tế của địa phương gắn với nhu cầu của doanh nghiệp. Vì thế, để thực hiện được công tác định hướng tư vấn chọn nghề học cho người lao động nhóm nghiên cứu đề xuất quy trình như sau:

2. Linh hoạt chương trình đào tạo: Gắn với sự thay đổi của nền kinh tế, của thị trường lao động, hàng năm tỉnh cần xây dựng, điều chỉnh danh mục đào tạo. Để khắc phục tình trạng danh mục đào tạo cố định sẽ không theo kịp sự phát triển của nền kinh tế, cần có chương trình đào tạo linh động. Để làm được việc đó, các địa phương khảo sát nhu cầu học nghề của người lao động, nhu cầu tuyển dụng của doanh nghiệp và định hướng phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, các cơ sở trực tiếp đào tạo nghề đề xuất điều chỉnh, xây dựng danh mục đào tạo. Từ đó tỉnh phê duyệt danh mục nghề đào tạo của tỉnh.

3. Kinh phí sử dụng cho hoạt động phát triển chương trình, giáo trình được các cơ sở dạy nghề đầu tư bằng nguồn tự có của đơn vị. Tỉnh xây dựng định mức tối đa cho từng nghề đào tạo, xác định số tiết giờ phải tổ

chức giảng dạy cũng như quy định tỷ lệ số tiết lý thuyết tối đa cho mỗi nghề. Các địa phương tùy theo điều kiện cụ thể để phê duyệt đơn giá và chương trình đào tạo nên đã tạo điều kiện thuận lợi cho các địa phương duyệt dự toán với từng lớp cụ thể. Bên cạnh đó, cũng cần có chia sẻ tài chính từ phía người học để tăng cường trách nhiệm của người học đồng thời giảm thiểu gánh nặng tài chính cho ngân sách, đặc biệt là các lớp đào tạo ngắn hạn.

Đề tài “*Nâng cao hiệu quả mô hình đào tạo nghề cho lao động nông thôn gắn với doanh nghiệp góp phần xây dựng nông thôn mới trên địa bàn tỉnh Ninh Bình đến 2020*” được thực hiện năm 2015-2016 với việc đánh giá thực trạng đào tạo nghề cho lao động nông thôn tỉnh Ninh Bình giai đoạn 2011 -2016 theo đề án 1956 của Chính phủ cũng như học hỏi kinh nghiệm từ Quảng Ninh, nghiên cứu tình hình, xu thế phát triển để từ đó đề xuất 03 mô hình đào tạo và đề xuất các giải pháp thực hiện 3 mô hình đào tạo này đồng thời nâng cao hiệu quả mô hình hiện có. Kết quả nghiên cứu của đề tài sẽ được chuyển giao cho Sở Lao động - Thương Binh và Xã hội tỉnh Ninh Bình để làm cơ sở cho cơ quan trong việc đưa ra các chính sách, các kế hoạch hành động về đào tạo nghề cho lao động nông thôn tỉnh Ninh Bình./.